

कक्षा - आचार्यः
विषयः - व्याकरणम्
संस्कृते भाषाविषयकं चिन्तनम्

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : प्रथमम्

गूढाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः -	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
1002.1	प्रथमम्		पाठ्यांशः -	१००	९० होराः	४
		१	भाषाविज्ञानस्य स्वरूपम्, भाषायाः परिभाषाविशेषताश्च, भाषायाः विविधरूपाणि (बोली, भाषा, विभाषा) ।	२०	२२ होराः	१
		२	संस्कृतस्य भाषावैज्ञानिक - अध्ययनस्य प्राचीनता (यास्क पूर्वकालः, पाणिनीकालः, पाणिनि-उत्तरकालस्य परिचयः) ।	२०	२३ होराः	१
		३	संस्कृतदृष्ट्या ध्वनिविज्ञानम् (संस्कृतध्वनीनां परिचयः, ध्वनिपरिवर्तनस्य कारणानि, दिशाः, नियमाश्च) ।	२०	२२ होराः	१
		४	वाक्यविज्ञानम् (वाक्यस्य परिभाषा, आवश्यकतत्त्वानि, वाक्यपरिवर्तनस्य कारणानि दिशाश्च) । अर्थविज्ञानम् (भारते अर्थविचारस्य परम्परा, अर्थस्य महत्त्वम्, शब्दार्थसम्बन्धः, अर्थविकासस्य कारणानि दिशाश्च)।	२०	२३ होराः	१
			आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः ।	२०	-	-

सहायकपुस्तकानि :-

- देवीदत्त शर्मा - संस्कृत का ऐतिहासिक एवं संरचनात्मक परिचय, हरियाणा साहित्य अकादमी, चण्डीगढ
- भाषिकी और संस्कृत भाषा - हरियाणा साहित्य अकादमी, चण्डीगढ
- कपिलदेव द्विवेदी - भाषाविज्ञान एवं भाषाशास्त्र, विश्वविद्यालय प्रकाशन, वाराणसी, 2001
- सिद्धेश्वर वर्मा - भारतीय वैयाकरणों के ध्वनि वैज्ञानिक विचार, हरियाणा साहित्य अकादमी, चण्डीगढ
- भोलनाथ तिवारी - भाषाविज्ञान, किताबमहल, इलाहाबाद, 1992
- देवेन्द्रनाथ शर्मा - भाषाविज्ञान की भूमिका, राधाकृष्ण प्रकाशन, दिल्ली, 2014
- डॉ. कर्ण सिंह - भाषाविज्ञान, साहित्यभण्डार, मेरठ ।

कक्षा - आचार्यः
विषयः - व्याकरणम्
महाभाष्यम् - I

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : द्वितीयम्

गूढाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - महाभाष्यम्	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
1002.2	द्वितीयम्		पाठ्यांशः - (महाभाष्यस्य षष्ठ-सप्तम-आह्निके)	१००	१० होराः	५
		१	षष्ठाह्निकस्य आदितः 'सर्वादीनि सर्वनामानि' इति सूत्रपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
		२	'विभाषा दिक्समासे बहुव्रीहौ' इत्यतः 'विभाषा' जसि इति सूत्रपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
		३	'पूर्वपरावर'-सूत्रतः षष्ठाह्निकसम्पूर्णम् ।	१६	१८ होराः	१
		४	सप्तम-आह्निकस्य आदितः 'एच इघ्रस्वादेशे' सूत्रपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
		५	'षष्ठी स्थाने योगा' सूत्रतः सप्तमाह्निकं सम्पूर्णम् ।	१६	१८ होराः	१
			आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः ।	२०	-	-

सहायक पुस्तकानि -

1. व्याकरण महाभाष्यम्	- चारु देव शास्त्री, मोतीलाल बनारसी दास, नई दिल्ली
2. व्याकरण महाभाष्यम्	- पायगुण्डे, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
3. व्याकरण महाभाष्यम्	- हरिनारायण तिवारी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
4. व्याकरण महाभाष्यम्	- गुरुप्रसाद शास्त्री, प्रतिभा प्रकाशन, नई दिल्ली
5. महाभाष्यनिगूढाकृतयः	- डॉ. देवस्वरूप मिश्र, सम्पूर्णानन्द संस्कृत विश्वविद्यालय, वाराणसी
6. संस्कृत वाङ्मय का वृहद् इतिहास (खण्ड-15 व्याकरण)	- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
7. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
8. व्याकरण शास्त्र का संक्षिप्त इतिहास	- श्री रमाकान्त मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

कक्षा - आचार्यः
विषयः - व्याकरणम्
प्रौढमनोरमा - I

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : तृतीयम्

गूढाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - प्रौढमनोरमा	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
1002.3	तृतीयम्		पाठ्यांशः - (पञ्चसन्धिप्रकरणम्)	१००	१० होराः	५
		१	संज्ञाप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
		२	परिभाषाप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
		३	अच्सन्धिप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
		४	हल्सन्धिप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
		५	विसर्गसन्धितः स्वादिसन्धि समाप्तिपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
			आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः ।	२०	-	-

सहायक पुस्तकानि -

1. प्रौढमनोरमा	- पण्डित द्वारिका प्रसाद द्विवेदी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
2. प्रौढमनोरमा	- डॉ. वैद्यनाथ झा
3. प्रौढमनोरमा (पञ्चसन्ध्यन्त)	- रमाकान्त पाण्डेय, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
4. प्रौढमनोरमा(पञ्चसन्ध्यन्त)	- समापति शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
5. संस्कृत वाङ्मय का बृहद् इतिहास (खण्ड-15 व्याकरण)	- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
6. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
7. व्याकरण शास्त्र का संक्षिप्त इतिहास	- श्री रमाकान्त मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

कक्षा - आचार्यः
विषयः - व्याकरणम्
लघुशब्देन्दुशेखरः I

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : चतुर्थम्

गूढाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - लघुशब्देन्दुशेखरः	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
1002.4	चतुर्थम्		पाठ्यांशः - (पञ्चसन्धिप्रकरणम्)	१००	१० होराः	५
		१	संज्ञाप्रकरणम्- आदितः 'मुखनासिकावचनोऽनुनासिकः' सूत्रपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
		२	'तुल्यास्यप्रयत्नं सवर्णं' सूत्रतः समाप्तिपर्यन्तम् ।	१६	१८ होराः	१
		३	परिभाषा- अच्सन्धिप्रकरणम् ।	१६	१८ होराः	१
		४	हल्सन्धिप्रकरणम् ।	१६	१८ होराः	१
		५	स्वादिसन्धिप्रकरणम् ।	१६	१८ होराः	१
			आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः ।	२०	-	-

सहायक पुस्तकानि-

1. लघुशब्देन्दुशेखरः	- श्री वैकुण्ठनाथ शास्त्री, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
2. लघुशब्देन्दुशेखरः	- प्रो. हरिनारायण तिवारी,
3. लघुशब्देन्दुशेखरः	- आचार्यः विश्वनाथ मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
4. लघुशब्देन्दुशेखरः	- प्रो. बालशास्त्री, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
5. संस्कृत वाङ्मय का बृहद् इतिहास (खण्ड-15 व्याकरण)	- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
6. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
7. व्याकरण शास्त्र का संक्षिप्त इतिहास	- श्री रमाकान्त मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी

कक्षा - आचार्यः
विषयः - व्याकरणम्
लघुसिद्धान्तकौमुदी - I

सत्रार्द्धम् : प्रथमम्

पत्रम् : पञ्चमम्

गूढाङ्कः	प्रश्नपत्र- क्रमाङ्कः	एककम्	पाठ्यग्रन्थः - लघुसिद्धान्तकौमुदी	पूर्णाङ्काः	अवधिः	श्रेयोऽङ्कः
1002.5	पञ्चमम्		पाठ्यांशः -	१००	९० होराः	५
		१	संज्ञाप्रकरणम्, अचसन्धिः	१६	१८ होराः	१
		२	हल्-विसर्गसन्धिः	१६	१८ होराः	१
		३	षड्लिङ्गप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
		४	कारकाप्रकरणम्, अव्ययप्रकरणम्, स्त्रीप्रत्ययाः	१६	१८ होराः	१
		५	समासप्रकरणम्	१६	१८ होराः	१
			आन्तरिकमूल्याङ्कनम् १. आन्तरिकपरीक्षणम् / प्रदत्तकार्यम् / प्रायोगिकम् अङ्काः ०५ २. शास्त्रसम्बद्धसंगोष्ठी / शास्त्रपरिचर्या अङ्काः ०५ ३. शिक्षणस्रोतस्सामग्र्याः चयनं प्रबन्धनञ्च अङ्काः ०५ ४. उपस्थितिः अङ्काः ०५ ७५% = ०१ अङ्कः ७६%-८०% = ०२ अङ्कौ ८१%-८५% = ०३ अङ्काः ८६%-९०% = ०४ अङ्काः ९१% तः अधिकम् = ०५ अङ्काः ।	२०	-	-

सहायक पुस्तकानि -

1. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- स्वामीगोविन्द प्रसाद शर्मा, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
2. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- श्री धरानन्द शास्त्री, मोतीलाल बनारसी दास, नई दिल्ली
3. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- भीमसेन शास्त्री, भैमी प्रकाशन, 537 लाजपत राय मार्केट, नई दिल्ली
4. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- सत्यपाल सिंह, शिवालिक प्रकाशन, नई दिल्ली
5. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- गीताप्रेस, गोरखपुर
6. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- डॉ. सुरेन्द्र देव शास्त्री, चौखम्बा ओरियन्टलिया, नई दिल्ली
7. लघुसिद्धान्तकौमुदी	- रमाकान्त पाण्डेय, भारतीय विद्या संस्थान, नई दिल्ली
8. संस्कृत वाङ्मय का बृहद् इतिहास (खण्ड-15 व्याकरण)	- उत्तरप्रदेश संस्कृत संस्थान, लखनऊ
9. व्याकरणशास्त्रस्येतिहासः	- डॉ. ब्रह्मानन्द त्रिपाठी, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी
10. व्याकरण शास्त्र का संक्षिप्त इतिहास	- श्री रमाकान्त मिश्र, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, वाराणसी